

V Sloveniji »živi« ob slovenščini, materinščini večinskega prebivalstva, še več kot 50 materinščin

Mednarodni dan maternega jezika

Čeprav je slovenščina materinščina razmeroma majhnega števila govorcev, je enako pomembna kot kateri koli drugi jezik.

21. februar so Zdrženi narodi izbrali za mednarodni dan maternega jezika – kot praznik raznolikosti in pestrosti jezikov v svetu in v spomin na ubite študente, ki so 21. februarja 1952 v Bangladešu protestno zahtevali uradno rabo njihovega maternega jezika, bengalščine.

Skladno s cilji Unescove Agende 2030 so tema letošnjega mednarodnega dne maternega jezika kakovostno izobraževanje, jezik/jeziki poučevanja in koristi, ki jih prinaša izobraževanje.

Materinščina – govorica, ki smo se je najprej naučili

Običajno se je naučimo od matere. Za vsakega človeka ima posebno čustveno vrednost. V njej se najlažje in najbolj pretanjeno izražamo. Kamor koli gremo, jo »nosimo« s seboj.

Koliko različnih govorjenih jezikov je na svetu, si jezikoslovci niso ravno enotni: ocene so med 4.000 in 10.000, in pri tem narečja nikakor niso upoštevana. Nekateri jeziki so materinščina za petdeset ali več milijonov ljudi (npr. [kitajščina](#), [španščina](#), [angleščina](#), [hindijščina](#), [arabščina](#), [portugalščina](#), [bengalščina](#), [ruščina](#), [japonščina](#) itd.), drugi jeziki – kot npr. slovenščina – so materinščina manjšega števila govorcev, prav vse materinščine, ne glede na število govorcev, pa so enakovredne in enako dragocene. Pravica do materinščine je osnovna človekova pravica.

Materinščine v Sloveniji

V Sloveniji smo leta 2011 prvič izvedli registrski popis prebivalstva; to pomeni, da prebivalcev Slovenije nismo več obremenjevali z vprašanji, ker smo potrebne podatke pridobili tako, da smo povezali obstoječe statistične in administrativne zbirke podatkov. Vendar s tako obliko popisa prebivalstva ne pridobimo več podatkov o materinščini. Zadnji podatki, ki smo jih zbrali s »klasičnim« popisom prebivalstva (tj. s popisovalci na terenu), so tako iz leta 2002:

- blizu 88 % prebivalcev Slovenije je takrat izjavilo, da je njihova materinščina slovenski jezik;
- več kot 8 % prebivalcev Slovenije je kot materinščino navedlo enega od jezikov narodov nekdanje Jugoslavije;
- 0,6 % prebivalcev Slovenije je sporočilo, da je njihova materinščina italijanščina (3.762 govorcev) ali madžarščina (7.713 govorcev), torej eden od jezikov narodnih manjšin v Sloveniji;
- za 0,2 % prebivalcev Slovenije je bila jezik njihovega domačega okolja romščina (3.834 govorcev);
- za 0,1 % prebivalcev Slovenije je bila materni jezik nemščina (1.628 govorcev);
- približno 3 % prebivalcev Slovenije pa na to vprašanje niso odgovorili (domnevamo lahko, da so bili med temi tudi taki, ki so v domačem okolju uporabljali enakovredno več kot en materni jezik).

Predpostavimo lahko, da so procesi globalizacije in migracijski tokovi v svetu precej spremenili jezikovno podobo sveta – babilonska pestrost materinščin je zlasti izrazita v predelih, kjer je število priseljenih oseb večje, in tam, kjer potomci partnerjev iz različnih okolij živijo z dvema verjetno enakovrednima materinščinama (vendar statističnih podatkov o tem nimamo).

[Demografski podatki za Slovenijo v zadnjih devetih desetletjih kažejo](#), da je raznolikost maternih jezikov med prebivalci Slovenije večja kot v preteklosti, hkrati pa se delež prebivalcev s slovenskim maternim jezikom vse od leta 1953 zmanjšuje. Od leta 2002, ko smo v popisu prebivalstva zaznali več kot 40 različnih

materinščin, se je v Slovenijo vsako leto priselilo od 10.000 do 30.000 oseb (toliko se jih je priselilo v letih 2008 in 2009), največ, skoraj polovica, iz držav, nastalih na ozemlju nekdanje skupne države; vsi pa prihajajo iz blizu 30 različnih držav. Ob predpostavki, da k nam priseljeni prebivalci v domačem okolju še naprej »živijo« vsak v svoji materinščini, lahko torej sklepamo, da ob slovenščini, materinščini velike večine prebivalcev Slovenije, »živi« še več kot 50 drugih maternih jezikov.

Avtor/-ji: Ida Repovž Grabnar

Naslednja objava:

Statistični urad Republike Slovenije

Litostrojska cesta 54, 1000 Ljubljana

Informacijsko središče:

telefon: (01) 241 64 04

faks: (01) 241 53 44

info.stat@gov.si

www.stat.si

© Statistični urad Republike Slovenije

Uporaba in objava podatkov dovoljeni le z navedbo vira.